

Sammendrag:

Reisevaner i Oslo/Akershus 1998

Formål og definisjoner

I forbindelse med gjennomføringen av den nasjonale reisevaneundersøkelsen 1997/98 ble det trukket et eget tilleggsutvalg for Oslo/Akershus. Summen av intervjuer i tilleggsutvalget og i hovedutvalget er tilstrekkelig til at det kan gjøres egne analyser av befolkningens reisevaner i Oslo/Akershus.

I Norge er det gjennomført tre nasjonale reisevaneundersøkelser (RVU). Den første undersøkelsen ble gjennomført i 1984/85, den andre i 1991/92, mens den tredje ble gjennomført i 1997/98.

I forbindelse med Stortingets behandling av St meld nr 32 (1995-96) ble det vedtatt å gjennomføre reisevaneundersøkelser hvert fjerde år. RVU 1997/98 er den første i rekken av slike fireårige undersøkelser.

Formålet med de nasjonale reisevaneundersøkelsene er å undersøke befolkningens reiseaktivitet og reisemønster. Undersøkelsene skal fortelle oss

- omfanget av folks reiser
- hvor lange reisene er og hvor mye tid som brukes til reising
- hvordan og hvorfor folk reiser
- hvilke befolkningsgrupper som foretar ulike typer reiser og variasjoner i reisevaner etter bosted.

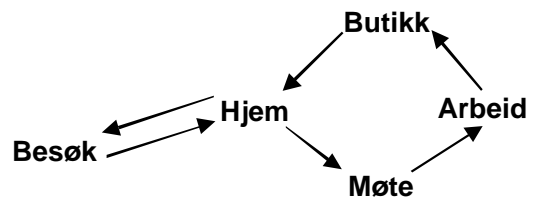
Dette gir oss mulighet til å si noe om hvordan folks reisevaner varierer med ulike faktorer og hvordan de endrer seg med ulike rammebetingelser.

Reisevaneundersøkelsene omfatter alle typer personreiser, både dagliglivets kortere reiser og lengre reiser som gjennomføres sjeldnere, samt bruk av alle typer transportmidler, inkludert gange.

En *reise* er i utgangspunktet enhver forflytning utenfor egen bolig, skole, arbeidsplass eller fritidsbolig – uavhengig av forflytningens lengde, varighet, formål eller hvilket transportmiddel som brukes.

I reisevaneundersøkelsene avgrenses en reise ut fra formålet med den. Når man har kommet fram til stedet for formålet med reisen, er reisen avsluttet. På en reise kan en bruke ett eller flere transportmidler. Gange og sykkel regnes som transportmidler på linje med motoriserte reiser med bil eller kollektivtransport.

På figuren under er det seks reiser.

Formålet med reisen defineres vanligvis ut fra formålet på bestemmelsesstedet. Reiser som ender i eget hjem defineres ut fra formålet for foregående reise.

Tilgang til transportressurser

79 prosent av befolkningen i Oslo/Akershus, 13 år og eldre, eier eller har tilgang til sykkel, mens bare 7 prosent (av dem som er 14 år eller eldre) eier eller har tilgang til moped og/eller motorsykkel.

Tilgangen til sykkel er høyest blant dem som er under 18 år. Også tilgangen til moped er bedre blant yngre enn eldre.

85 prosent av befolkningen i Oslo/Akerhus, 18 år og eldre, har førerkort for bil.

Høyest andel med førerkort finner vi blant

- menn
- personer mellom 25 og 54 år
- personer som har høyere utdanning
- yrkesaktive
- dem som har høye inntekter.

83 prosent av Oslo/Akershus-befolkningen tilhører en husholdning med én eller flere biler. Vel halvparten har én bil, mens nærmere tredelen har to eller flere biler. 59 prosent av befolkningen har alltid tilgang til bil.

De grupper av befolkningen hvor vi finner flest med bil i husholdningen og de grupper med størst andel som alltid har tilgang til bil er i stor grad overlappende med de grupper hvor det er flest med førerkort.

Hele 39 prosent av befolkningen i Oslo/Akershus har et svært godt kollektivtilbud og 25 prosent har et godt kollektivtilbud der de bor. Bare 12 prosent har et dårlig eller et svært dårlig kollektivtilbud. 9 prosent kjenner ikke kollektivtilbudet ved boligen. Befolkningen i Oslo/Akershus har det beste kollektivtilbudet i hele landet.

Omfanget av reiser

I 1998 foretok befolkningen i Oslo/Akershus, 13 år og eldre, i gjennomsnitt 3,27 reiser hver pr dag.

En gjennomsnittstreise i Oslo/Akershus er 13,2 km lang og varer i 21,4 minutter. Dette innebærer at i gjennomsnitt reiser hver person i disse fylkene 43,1 km pr dag på 69,9 minutter.

De fleste reiser er korte både i antall kilometer og minutter.

De grupper av Oslo/Akershus-befolkningen som foretar flest reiser pr dag

- er menn
- er yngre enn 55 år
- er enslige med barn eller par med barn
- er yrkesaktive
- har høye inntekter
- har førerkort
- har to eller flere biler i husholdningen
- har alltid tilgang til bil
- har et godt kollektivtilbud ved boligen.

Med noen unntak er det de gruppene som foretar flest reiser pr dag som også reiser lengst og som bruker mest tid på å reise.

Transportmiddelbruk

47 prosent av alle reiser i Oslo/Akershus i 1998 foretas som bilfører, 9 prosent av reisene som bilpassasjer. Bilen er dermed hovedtransportmiddel på vel halvparten av alle reiser i disse fylkene. Vel en firedel av alle reiser foretas med ikke-motoriserte transportmidler: 22 prosent av reisene er gangturer, mens 6 prosent er sykkelreiser. Reiser med kollektive transportmidler utgjør 15 prosent av befolkningens reiser i Oslo/Akershus.

Reiser med kollektivtransport er mer enn dobbelt så lange og varer nesten dobbelt så lenge som gjennomsnittet for alle reiser. De korteste reisene i antall km og minutter er gang- og sykkelreiser.

De grupper som har høyest bilandel på reisene sine

- har førerkort
- har to eller flere biler i husholdningen
- har alltid tilgang til bil
- er menn
- er i aldersgruppene 25-54 år
- har høy utdanning
- er yrkesaktive.

De grupper som går mest

- har ikke førerkort
- har ikke bil i husholdningen
- er kvinner
- er under 18 år eller er 67 år og eldre
- er enslige
- har lav utdanning
- er ikke yrkesaktive
- har lav inntekt.

Grupper som sykler mer enn andre er i stor grad overlappende med dem som går mye, men med en overvekt av unge.

Kollektivreiser foretas langt oftere av dem som ikke har førerkort og/eller bil i husholdningen.

Reiseformål

Folks aktivitetsmønster gjenspeiles i formålet med reisene deres.

Arbeidsreiser og tjenestereiser foretas av yrkesaktive. Skolereiser foretas i hovedsak av den delen av befolkningen i Oslo/Akershus som er under 25 år.

De som er 67 år og eldre og pensjonister foretar relativt sett flest handle- og servicereiser, mens folk i aldersgruppene 25-44 år foretar flest omsorgs- og følgereiser, for eksempel i forbindelse med henting og bringing av barn i barnehage og fritidsaktiviteter.

De som har mest tid til egen disposisjon foretar relativt sett flest fritids- og besøksreiser.

- Bilandelen er høyest på omsorgsreiser (75 prosent) som ofte er henting og bringing av

mindreårige, på tjenestereiser (74 prosent) og arbeidsreiser (53 prosent).

- Gange er mest vanlig på fritidsreiser (40 prosent), hvor det å gå seg en tur kan være en aktivitet i seg selv.
- Reiser til/fra skole foregår også ofte til fots (27 prosent), med sykkel (18 prosent) eller med kollektivtransport (41 prosent).
- Kollektivandelen er høyere enn gjennomsnittet på arbeidsreiser (24 prosent)